ПЕДАГОГЛАРНИУЗЛУКСИЗКАСБИЙРИВОЖЛАНТИРИШЖАРАЁНИДАИНДИВИДУАЛЛАШТИРИШМАЗМУНИ

ХудойбердиеваЖанонаРустамовна
ЎзПФИТИмустақилизланувчиси

Таълимислоҳотларинингзамонавийбоскичижамиятдаюзбераётганянгиланишларнингтезкорлиги, таълимташкилотларигақўйилаётганянги, янадаюкориталабларгатезрокмослашишбиланбоғлиқдолзарбвазифаларниилгарисурмокда

Малакаоширишталимимуассасаларинингамалийфаолияти, ўқуврежавадастурларинингтаҳлилиҳамдабирнечайилликкузатишларкурслардаасосийэътиборпедагогходимларнингумумийтайёргарлигини, касбийкомпетентлилигинитакомиллаштирилишигиқаратилишини, барчаучунбирхилдагиусул, методларнингқўлланилаётганлигини, уларнингкасбийхусусиятлариииндивидуализми, маҳоратдаражасиваэҳтиёжлариетарличаинобатгаолинмаётганлигиникўрсатди. Шунуқтаиназарданпедагогларниузлуксизкасбийривожлантриштизимиолдидакечиктирмасданҳалэтилишилозимбўлганмуҳимвазифалартурибди. Улардanбирипедагогнисустобъектданфаол, мустақил, интилувчан, рақобатбардош, яънифаолиятиданкўзлаганмақсад, вазифаларинитушунадиган, қандайвақайдаражадакасбиймаҳоратгаэгабўлишилозимлиги, имкониятиҳамдақобилиятларинибиладигансубъектгаайлантиришдир. Мазкурҳолатдамуаммонингсамаралиечимигажараённипедагогларгаўзичкисалоҳиятиданмумкинқадарфаолфойдаланиш, касбийэҳтиёжларинианглашвауникоррекциялашгашароитяратувчииндивидуаллаштиришорқалиэришишмумкин.

Педагогикэнциклопедиядакўрсатилишича, индивидуаллаштиришдегандаҳарбиртаълимолувчинингиндивидуал-психологикхусусиятлариҳисобгаолинадиган, уларнингўқув-билувфаолиятинибошқариштизимитушунилади. Индивидуаллаштирилганўқитишэсаўқувжараёниниташкилэтишдаиндивидуалёндашишасосидатанланганўқитишйўллариватурлиўқув-услубий, психологик-педагогикҳамдаташкилийбошқарувтадбирлариорқалитаъминланишидир [9; 83-84-б.]. Шунингдек, жараёндаўқитишусуливасуръатитаълимолувчиларнингиндивидуалфарқлари, ўқишгабўлганқобилиятларинингривожланишдаражасигакўратанланишииинобатгаолинади [10; 201-б.].

Узлуксизкасбийривожлантиришжараёниниииндивидуаллаштиришқуйидагийўналишлардататбиқэтилишимумкин:

- мазмунигакўра, тингловчиларгаузлуксизкасбийривожлантиришкурсларийўқуврежавадастурларинитузишжараёнидаиштирокэтишиҳамдабелгиланадигантаълимйўналишигаўзгартиришларкиритишигаимкониятберилиши;

- ҳажмигакўра, тингловчиларнинглаёқати, қобилияти, ўзлаштиришсуръати, педагогиктажрибасиниинобатгаолганҳолдаэҳтиёжвақизиқишларигакўрафаниничуқурроқўрганишигашароитяратилиши;

- вақтивамуддатигакўра, узлуксизкасбийривожлантиришжараёнимазмунинингмаълумҳажминиўргаништингловчиларнингиндивидуал-психологикхусусиятлариҳамдатайёргарликдаражаларигакўрабелгиланиши.

Кейингидаврлардагиилмийадабиётлардапедагогларкасбийривожланишиваузлуксизкасбийривожлантиришжараёниниииндивидуаллаштиришнитавсифловчитурлихилатамаларқўлланилмоқда. Тадқиқотимизнуқтаиназаридануларнингтаҳлилиалоҳидаэътиборгамолик.

Индивидуалтаълимдастури–таълимолувчинингшахсий, ўқув, касбийқизиқишлари, эҳтиёжлари, талаблариасосидамустақилишлабчиқиладиган, шахсийвакасбийривожланишигайўналтирилганўқишёкибошқафаолиятинингдастлабкидастуридир [6; 228-б.; 14; 43-б.]. Шунингдек, таълимолувчинингкелгусидагифаолияти, мақсади, мазмуни, натижалари, вақти, жойи, воситаларивапедагогларҳамдабошқатаълимолувчисубъектларбиланўзаротаъсириҳақидатушунчаси (тасаввури) сифатидаҳамталқинэтилади [12; 42-б.].

Узлуксизкасбийривожлантиришкурсларишаклларинингхилма-хиллигиунингсамарадорлигинитўлатаъминлашучунетарлибўлмайди, тўхтамибиланМ.Жуманиёзоваўзтадқиқотларидакурснингмазмунимуҳимдирвауиндивидуалмалакаоширишдастурлариасосидатузилишилозим, деганхулосагакелади. Лекин, индивидуалмалакаоширишдастуриниасосанкурсларораліғидаўқитувчинифанйўналишидагизамонавийбилимлар, педагогика-психологиясоҳасидагиянгиликларбилантаништирибборишгайўналтирилганвоситасифатидақарайди [4; 88-96-б.]. Бизнингча, бужараёнўқитувчиниўзмавқеи, вазифаси, бурчинианглаганҳолдакасбийривожланишстратегиясининазардатутиши, малакаоширишкурслари, турлиметодиктадбирлардаиштироки, ўзинитакомиллаштиришгақаратилганбарчакасбийҳаракатлариниқамраболишизарур.

ФОЙДАЛАНИЛГАНАДАБИЁТЛАРРЎЙХАТИ:

1. ВозговаЗ.В. Деятельностныйподходкмоделированиюрегиональнойсистемынепрерывногоповышенияквалификациинаучно-педагогическихработников: дисс… док.пед.наук. –Москва, 2015. – 388 с.

2. ГончароваА.С., ЧумичеваР.М. Организацияиндивидуальнойобразовательнойтраекторииобучениябакалавров // ВестникНГГУ. – 2012. –№ 2. –С.3-11.

3. ЖуманиёзоваМ.Т. Малакаоширишжараёнидаўқитувчиларниинновационфаолиятгатайёрлашнингпедагогикасослари (тарихфаниўқитувчиларимисолида): Пед. фан. ном. ...дисс. –Тошкент, 2007. – 176 б.

5. Ali Mansoor, A. A., Mohammed, O. S. M., Ahmed, H. R., Munasser Awadh, A. N., Abdulfatah, H. M., & Sheikh, E. Y. (2023). English language teaching through a short story: A technique for improving students' vocabulary retrieving. Cogent Education, 10(1), 2161221.

6. Kosimova, A. (2022). DRABBLLAR–KICHIK HAJMLI EPIK JANR. In INTERNATIONAL CONFERENCES (Vol. 1, No. 21, pp. 490-493).

7. Kosimova, A. (2022). MAIN FEATURES OF LANGUAGE LEARNING STRATEGIES. Eurasian Journal of Academic Research, 2(12), 1247-1249.

8. Sua, M. R. (2021). Cognitive strategies for developing students' reading comprehension skills using short stories. REXE-Revista de Estudios y Experiencias en Educación, 20(44), 233-253.

9. Kholikovich, T. K. (2022). DEVELOPING PROFESSIONAL LEXICAL COMPETENCE AMONG FUTURE TEACHERS. Conferencea, 88-90.

10. Khalikovich, T. K. (2022). Innovative Methods of Teaching Future Teachers. Journal of Pedagogical Inventions and Practices, 5, 135-136.

11. Xoliqovich, T. X. (2022). TEXNOLOGIK YONDASHUV ASOSIDA O'QITUVCHILARNI KASBIY TAYYORGARLIGINI RIVOJLANTIRISHNING XUSUSIYATLARI. IJODKOR O'QITUVCHI, 2(23), 190-192.

12. Xoliqovich, T. X. (2022). BO'LAJAK O'QITUVCHILARNI KASBIY TAYYORGARLIGINI RIVOJLANTIRISH. PEDAGOGS jurnali, 7(1), 471-474.